

הא קאמר לא היו דברים מעולם - But he said, 'it never happened'

OVERVIEW

The גמרא explains the view of ר"מ in the משנה (that we return a lost שטר if there is no אחריות but not if there is אחריות) according to שמואל (who is not (חייש לפרעון ולקנוניא). The משנה is discussing a case where the לווה does not admit that he owes the money; therefore if there is אחריות we do not return it, for the מלוה can collect with this שטר; however if there is no אחריות we can return the שטר to the מלוה (according to ר"מ since it is not collectible), to be used (להד"ם since he claims לווה). Our תוספות first establishes that the לווה claims מזוייף. Then תוספות discusses why we do not return the שטר and allow the מלוה to be מקיים it (then he should be able to collect) and if he cannot be מקיים the שטר he will not collect.¹

משמע שהלוה טוען שהוא מזוייף -

It is apparent from the גמרא that the לווה claims that the שטר is forged and he never borrowed money on this שטר.

דליכא למימר מה שטען לא היו דברים מעולם היינו שאומר פרעתי -

לא היו דברים מעולם the לווה claims, 'I paid' and להד"ם means, 'it is as if the loan never happened since I already paid you' -

דאם כן נהדר ליה ללוה לצור על פי צלוחיתו -

For if indeed this is so; let us return the שטר to the לווה that he should wrap it around his bottle; why do we return it to the מלוה?!

ועוד דשמואל לא חייש לפרעון² -

---

¹ See רש"י on the שמואל בד"ה שמואל who deals with this very same issue.

² If the לווה would claim פרעתי we would return the שטר to the מלוה. See the גמרא on עמוד א' that שמואל דאמר 'ולשמואל דאמר' המוצא שטר שמואל rules that טז,ב גמרא later where שמואל rules that שטר is only when the לווה is not present, therefore שמואל rules that we return it to the מלוה because we (בי"ד) assume that it was not paid. However in a case where the לווה claims פרעתי then he will be believed with a מגו דמזוייף (if the שטר is not מקיים) as תוספות mentions shortly (see however footnote # 11). This presents a difficulty in understanding the proof of תוספות that the לווה is not claiming פרעתי (for he will not be believed according to שמואל, when indeed he will be believed). The מהר"ם explains that since (according to שמואל) the claim of פרעתי is believed only במגו דמזוייף then it is difficult to say that when the גמרא establishes the משנה according to שמואל in a case of מודה or אין חייב מודה, that the גמרא means משנה (which is only believed when there is a מגו of מזוייף), when the גמרא could have established the משנה directly in a case of מזוייף. [Alternately, when שמואל (who maintains לא חיישין שכתבו) rules (לפרעון לא חיישין) this does not mean that the לווה is 'believed' that he paid, but rather that the מלוה must be מקיים in order to collect. Therefore when the שטר is lost and found, and the לווה claims פרעתי we should give the מלוה the opportunity to be מקיים the שטר; why is the rule יחזיר?!]

And furthermore we cannot say that להד"ם means פרעתי, **for שמואל is not concerned that a שטר is paid** (because if it would have been paid it would have been torn up and discarded) and we are now discussing שמואל. Therefore we must assume that להד"ם means מזויף. This sets the stage for the following question.

asks: תוספות

וקשה דאפילו יש בו אחריות אמאי לא יחזיר –

And there is a difficulty (if we assume that the לוח is claiming (מזויף), **for even if there is אחריות in the שטר, why should it not be returned** to the מלוה; for -

אם לא יקיימנו לא יגבה כלום ואם יקיימנו בדין יגבה³ –

If the מלוה will not authenticate the signature of the עדים, **he will not collect anything, and if he will be מקיים the שטר, the מלוה will collect justifiably.**

anticipates a possible answer to his question: תוספות

ואין לומר דחיישינן שמא יוציאנו שלא בפניו⁴ או על הלקוחות ויתומים⁵ –

And one cannot say (the reason we do not return the שטר if the לוח claims (מזויף is) **that we are concerned that perhaps the מלוה will present the שטר not in the presence of the לוח, or he will present the שטר against the לקוחות or the יתומים** and demand to be paid -

ולא נטעון להם מזויף⁶ משום דלא שכיח⁷ –

And we (the בי"ד) **will not claim on their behalf** that perhaps this שטר is (שטר the מקיים until he is מזויף). The reason בי"ד will not claim מזויף on their behalf is **because it is uncommon** for a שטר to be מזויף. Therefore the מלוה will collect with this שטר שלא בפניו (since no one is [or can be] claiming (מזויף), even though there is a possibility that it is מזויף (as the לוח is currently claiming). This is the reason why the שטר should not be returned.

³ If אין חייב מודה would mean that the לוח claims פרעתי (and we are concerned that perhaps he is right, then it is understood why we do not return the שטר (because קיום will not resolve whether it is שטר or not). However now that his claim is מזויף let us allow the מלוה to be מקיים the שטר and disprove the לוח.

⁴ When the שטר becomes due the מלוה will find an opportunity when the לוח is not present, and present the לוח to בי"ד to collect from the estate of the לוח.

⁵ The מלוה will present this שטר to לקוחות (where the לוח is not present) or to the יתומים of the לוח after the לוח died.

⁶ Usually בי"ד intervenes on behalf of יתומים ולקוחות to claim פרעתי, etc. because the יתומים ולקוחות do not know the status of the שטר. They can only present טענת שמא, perhaps it was paid, and perhaps it is מזויף. The מלוה is not obligated to respond to a טענת שמא. However when בי"ד makes a claim on behalf of the יתומים ולקוחות even though it is also a טענת שמא (for בי"ד does not know whether it is מזויף or פרוע), nevertheless it is treated as טענת ברי. In this case however בי"ד will not have a טענת שמא as תוספות continues.

⁷ It would demean the honor of the בי"ד. People will say בי"ד is making frivolous claims.

לא שכיח since it is **לא שכיח** בי"ד will not claim **לא שכיח** proves that the תוספות

— **כמו שאין טוענין ליתמי נאנסו משום דלא שכיח** —

Just a בי"ד does not claim נאנסו on behalf of יתומים, because אונס is not
— **לא שכיח** for it too is **לא שכיח**, similarly the בי"ד will not claim **לא שכיח**, **שכיח**, similarly the

— **כדאמרינן בהמוכר [את] הבית (בבא בתרא דף עב, ושם)** ⁸ —

as the **טענת אונס** states in **הבית את המוכר** regarding **טענת אונס**.

continues with the proposed answer:⁹

— **וכיון דאין טוענין להו מזויף גם אין טוענין להם פרוע הוא** ¹⁰ —

And since בי"ד does not claim מזויף on their behalf, בי"ד will also not
claim פרוע on their behalf.

responds to an anticipated question that בי"ד should claim **פרוע**:

— **אף על גב דשמואל סבר בפרק מי שמת (שם דף קנד, ב ושם)** ¹¹ —

Even though שמואל maintains in שמת, פרק מי שמת, that —

— **מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ונאמן לומר פרוע הוא במגו דאי בעי אמר מזויף** —

A who admits that he wrote the שטר (i.e. he borrowed the money),
however he claims that he paid the loan, the **מלוה is required to be מקיים**
the **שטר in order to collect, for the ליה is believed with his claim of פרוע with**
the מיגו that he could have claimed מזויף. Therefore seemingly here too בי"ד can
claim **פרוע** on behalf of the **יתומים ולקוחות** and the **מלוה** will be required to be **מקיים**
as in the case of **שטר שכתבו** (and therefore there is no concern regarding the return
of this lost **שטר**).

rejects this argument:

⁸ The **גמרא** there is discussing a debt instrument known as a **שטר כס**. The **מלוה** gives a sum of money to the **לוה**; half of the sum is a loan (which the **לוה** is obligated to pay back, even if there was an **אונס** and he lost the money) and half is a **פקדון**, which the receiver is not obligated to return if there was an **אונס** [and he swears to that effect] for it is a **פקדון**. [This debt instrument was made to allow the **מלוה** to collect **רביית** on the half which is a **פקדון**. This is known as a **עיסקא**.] If this **שטר כס** (which is **מקיים**) is presented to the **יתומים**, all agree that the **מלוה** collects the half which is a loan. There is a **מחלוקת** whether he collects the half which is a **פקדון** (depending on whether we assume the father paid or not). However all agree that בי"ד does not claim **נאנסו** on their behalf and thus exempt them from paying the **חצי פקדון** (even though their father could have claimed **נאנסו** and would be **פטור** for the half of the **פקדון**). The reason is because **אונס** is **לא שכיח** and similarly here too, **מזויף** is also **לא שכיח**.

⁹ One can still ask that granted בי"ד will not claim **מזויף** (because it is **לא שכיח**), however בי"ד can claim **פרוע** (which is **שכיח**). **תוספות** addresses this issue why בי"ד will not claim **פרוע**.

¹⁰ **פרוע** without the **מגו** of **מזויף** is no **טענה** (for the **מלוה** has a **שטר**), so if בי"ד will not claim **מזויף** there is [seemingly] no point in claiming **פרוע**.

¹¹ See **רש"י** that **שמואל** is of the opinion that **ר"מ** maintains **לקיימו צריך שכתבו בשטר** (but this is not necessarily the view of **שמואל**). We are now however (also) discussing the view of **ר"מ** that if **אחריות** יש בו **אחריות**. [See footnote # 2.]

מכל מקום ליתמי וללקוחות דלא טענינן מזויף לא טענינן פרוע הוא –
Nevertheless (even though טענת פרוע is believed with a מזויף (מגו דמזויף regarding the ולקוחות ולקוחות where בי"ד will not claim מזויף, so too בי"ד will not claim פרוע (on their behalf).¹²

In summation: מלוה (since proposed answer is that we cannot return this שטר to the מלוה (since there is concern that it may be מזויף as the לווה claims), and the מלוה may present this שטר for collection מלוה בלוי so there will be no one present who can claim מזויף (for they [the יתומים ולקוחות] do not know), and בי"ד will also not claim מזויף since it is שכיח. The טענה of פרוע will be ineffective since there is no מגו of מזויף (because בי"ד cannot claim מזויף). In order to protect the ולקוחות ולקוחות we do not return the שטר.

Tosfos rejects this proposed answer:

הא ליתא דאפילו לא נטעון להם מזויף הוא נטעון להם פרוע¹³ –
But this is not so! For even if בי"ד will not claim מזויף on their behalf nevertheless, בי"ד will claim פרוע on their behalf, and it will be an effective טענה which will require the מלוה to be מקיים the שטר.

(מזויף), (such as בי"ד cannot make a claim (מזויף) nevertheless they can make another claim (פרוע) which will be effective because of the מגו [of the currently unacceptable claim (מזויף)] which the father had:

כדאמרין בהמוכר [את] הבית (שם דף ע,ב ושם)¹⁴ –
As the גמרא states in פרק המוכר את הבית –
גבי שטר כיס היוצא על היתומים דנשבע¹⁵ וגובה מחצה –

Regarding a כיס שטר which is presented against the יתומים, where the rule is **that the claimant swears and collects** half of the כיס שטר; the portion which is considered a loan -

אבל בפלגא דפקדון טענינן להו החזרתי –
However the half which is considered a deposit the claimant cannot collect, for בי"ד claims on behalf of the יתומים that perhaps the father returned this half to the השטר בעל

כמו אביהם שהיה נאמן לומר החזרתי במגו דאי בעי אמר נאנסו –
Just as their father would have been believed to claim ‘I returned the

¹² The טענה of פרוע requires קיום only if there is the possibility of claiming מזויף (as it is when the לווה claims (מזויף); however here where there is no possibility of [בי"ד] claiming מזויף (for it is שכיח) therefore תוספות presumes (at this point) that פרוע will not require קיום in order to collect. There is no point in בי"ד claiming פרוע.

¹³ The טענה of פרוע is שכיח for people pay their debts. See (however) ‘Thinking it over’ # 1.

¹⁴ See previous footnote # 8 regarding a כיס שטר.

¹⁵ There is a תק"ה that a מלוה must swear that he was not paid whenever he collects מלקוחות even if he has a שטר מקיים (as is the case by כיס שטר).

half of ¹⁶ because of the מגו that he could have claimed נאנסו regarding the מחצה פקדון -

ולכך גם להם טענינן החזרתי אף על גב דלא טענינן להו נאנסו –

And so therefore בי"ד **also claims for the** יתומים **that the father returned it even though** בי"ד **will not claim נאנסו on their behalf** because it is שכיח ¹⁷.

In summation: תוספות proves from the case of שטר כיס that any מגו which the father had is transferred to the יתומים (even though 'practically' there is no מגו by the יתומים because בי"ד will not claim נאנסו [or מזוייף]). Therefore there is seemingly no concern here to return the שטר to the מלוה because whenever he will present it (even בפני הלוה) he will be obligated to be מקיים the שטר (at least) through the טענה of פרוע.

brought proof from the סוגיא of שטר כיס that בי"ד will claim פרוע as an effective טענה. Now תוספות argues that (even) without the proof of שטר כיס we must assume that בי"ד presents a טענה on behalf of the ולקוחות (even if necessary).

ועוד דעל כרחך טענינן להו מזוייף או פרוע דאם לא כן לא שבקת חיי לכל בריה –

And in addition (without the proof of שטר כיס), **perforce you must say that** בי"ד presents **on behalf** of ולקוחות **the claim of** מזוייף **or פרוע, for if it is not so** (and בי"ד does not present any claim) **then 'you will not let anyone live' -**

דיוכל כל אדם להוציא על היתומים ולקוחות ושלא בפניו –

For any person can present, against ולקוחות, יתומים, or not in the presence of the לווה, either -

שטר מלוה או שטר מכר ¹⁸ שעשה כרצונו ולא נטעון להם –

¹⁶ The father would have to swear that החזרתי (just as he would have to swear if he claimed נאנסו). The יתומים would have to swear a שבועת היורשין (that our father never told us anything concerning this matter).

¹⁷ It is noteworthy that this discussion in תוספות (whether the טענה of פרוע is effective by the יתומים) seems to contradict the concept of מגו as it is usually understood. Generally we assume that מגו is effective because it proves that this claimant is telling the truth, for otherwise (if he is lying) he could have claimed a more effective lie. However here we are discussing if the claim of פרוע which בי"ד presents, is an effective claim (since it is effective by the father דמזוייף, or not (since בי"ד cannot claim מזוייף). There is no logic that טענת בי"ד should (or should not) be 'believed' based on whether בי"ד has a מגו or not. The claim of בי"ד is a טענת שמה. When בי"ד claims פרעתי on behalf of the יתומים they are not saying that we know that their father paid the debt, but rather they argue that perhaps the father paid the debt. The classical interpretation of מגו is irrelevant here. The usual idea of מגו that בי"ד is saying the truth, for otherwise it could have said a 'better lie' is not applicable. Therefore there is a different approach to explain the effectiveness of מגו. Since the בעל המגו has the potential of making the מגו claim (as opposed to his actual claim), we consider it as if he made the מגו claim. Here too since there is a potential of טענת מזוייף; טענת פרוע by בי"ד should have the effectiveness of טענת מזוייף. And even though there is no real potential of טענת מזוייף by בי"ד (since it is לא שכיח), nevertheless since the initial נתבע had this potential and his טענת פרעתי contains within itself the טענת יתומים which requires קיום, this power is transferred via בי"ד to the יתומים.

¹⁸ The maker of this bogus שטר מכר will approach anyone who inherited a house (יתומים) or bought a house בעל השטר (לקוחות) and claim that the father (of the יתומים) or the מוכר (to the לקוחות) sold this house to the שטר before he died or before he sold it to these לקוחות. The only response to this bogus שטר is to claim מזוייף.

a note of debt or a bill of sale that the presenter made as he pleases and בי"ד will not claim on their behalf!! Therefore we must assume that בי"ד will claim either פרוע or מזוייף; whatever is necessary to protect the interests of the יתומים ולקוחות.

brings an additional proof that בי"ד will claim מזוייף when necessary:

וכן¹⁹ מוכח בפרק גט פשוט (שם דף קעד,ב ושם) –

And this is also evident in פרק גט פשוט –

דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שכיב מרע²⁰ שאמר מנה לפלוני בידי –

Where רב and שמואל both state that if a שכיב מרע said, 'I owe him a מנה', and the שכ"מ passed on, the ruling is that if the שכ"מ –

אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין²¹ –

Said, 'give him the money' (in addition to admitting that he owes the money), then we give him the money; if however the שכ"מ did not say, 'give him the money' (but only 'I owe him money'), then we do not give him the money (even though the שכ"מ admitted to owing the money) –

ומפרש התם דנקיט שטרא –

And the גמרא there explained that the claimant was in possession of a שטר (which stated that the שכ"מ owed him money), but it was not מקיים, so if the שכ"מ –

אמר תנו קיימיה לשטרא לא אמר תנו לא קיימיה לשטריה –

said תנו, then the שכ"מ was מקיים his שטר, however if the שכ"מ did not say תנו, he was not מקיים his שטר and the מלוה cannot collect (קיום) despite the fact that he is in possession of a שטר against the estate of the שכ"מ –

אלמא טענינן מזויף הוא בשביל יתומים –

It is evident (from the fact that he cannot collect) that בי"ד will claim מזוייף on behalf of the יתומים (for that is the only reason that the מלוה will not collect. He is required to be מקיים the שטר in response to the claim of מזוייף by בי"ד). תוספות continues to explain that we cannot say that בי"ד claims פרעתי and that causes the חיוב to be מקיים –

דרב סבר בפרק ב' דכתובות (דף יט,א) מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו –

For רב maintains in the second פרק of כתובות that if the לווה admits to writing the שטר (i.e. it is not מזוייף), the מלוה is not required to be מקיים the

---

There can be no טענה of פרעתי against a מכר שטר. The יתומים ולקוחות cannot claim מזוייף for theirs is a טענה שמא. It is בי"ד who is required to claim מזוייף on behalf of the יתומים ולקוחות. See footnote # 6.

¹⁹ Perhaps תוספות is saying that even if we do not accept the proof from שבקת, nevertheless we see from this גמרא that בי"ד claims מזוייף. (See אות תמד.)

²⁰ A שכיב מרע is one who is deathly sick. Generally, whatever the שכ"מ says is considered as if it was written in a שטר and delivered to the intended receiver.

²¹ We do not give the money because we assume that his admission was made בניו; people should not think that his children are inheriting a large fortune. Therefore he says he owes money.

רב, so שטר is not a valid claim against a שטר (even which is not מקיים) according to רב, so therefore in the case of the שכ"מ –

ולא טענינן פרעתי אם כן אי לא קיימיה לשטריה טענינן מזויף –

We do not claim פרעתי on behalf of the יתומים (because פרעתי is an ineffective claim), **therefore** if the שכ"מ **was not מקיים the שטר** for he did not say תנו, the בי"ד **will claim מזויף** (and that explains why the יתומים do not have to pay, for otherwise if בי"ד does not claim מזויף the מלוה should be able to collect).

In summation: תוספות rejects the supposed answer that בי"ד will not claim פרוע or מזויף for the יתומים ולקוחות, but rather that בי"ד will claim even מזויף to protect the interests of the יתומים ולקוחות.²² Now תוספות reiterates his initial question:

ואם כן אמאי לא יחזיר –

So if this is indeed so (that בי"ד will claim מזויף), **why do we not return** the שטר to the מלוה? If we are concerned that the מלוה will present it הלוה בפני הלוה then בי"ד will claim מזויף and ממה נפשך if the מלוה will not be מקיים he will not collect and if he is מקיים he will (and is entitled to) collect.

anticipates an additional (proposed) answer:²³

ואין לומר כיון דנפל אתרע ליה הלכך אפילו יקיימנו יש לחוש שמא מזויף הוא –

And one cannot answer; since the שטר was lost, it is defective; therefore even if the מלוה will be מקיים the שטר there is the suspicion that perhaps it is מזויף in spite of the קיום –

ולכך קאמר לא יחזיר פן יטרופ כשתשתכח הנפילה²⁴ –

And therefore the rules משנה לא יחזיר because we are concerned lest the מלוה **will collect when it will be forgotten that it was once lost**. Then even though the מלוה will be מקיים the שטר (when בי"ד will claim מזויף); nevertheless this קיום is insufficient since the שטר was lost and is therefore defective. This is the proposed answer.

תוספות rejects this answer:

דהא אמרינן לקמן (דף טז,ב) אמר שמואל מצא שטר הקנאה²⁵ **יחזיר –**

For the גמרא states later that שמואל maintains; if one finds a הקנאה he should return it to the maker of the שטר, since there is no concern by a הקנאה –

דאי משום כתב ללות ולא לזה כולי –

²² This is different from נאנסו which בי"ד will not claim because it is שכיח. For even if בי"ד will not claim it will not cause a שבקת חיי; however if בי"ד cannot claim מזויף it will create a שבקת חיי situation.

²³ This is perhaps referring to פרש"י on the כשאין עמוד א' ד"ה כשאין עמוד א'.

²⁴ While people remember the loss there is no problem to return it to the צלוחיתו ע"פ צלוחיתו, מלוה לצור ע"פ צלוחיתו, for everyone knows that for this שטר the קיום is ineffective. The concern is that the נפילה will be forgotten and people will deal with this as a regular שטר, when in truth it is איתרע and קיום is ineffective.

²⁵ See שטר הקנאה on top of רש"י as to the meaning of שטר הקנאה.

For if we are concerned that perhaps the לוח wrote the שטר in order to borrow and did not borrow, etc. that is no concern (for since it is a הקנאה שטר even if he did not borrow the לוח is still obligated to pay). This concludes the גמרא -

משמע דאין הלוח בפנינו שהוא מודה -

It is apparent from the syntax of the גמרא that the לוח is not present and admitting that he wrote this הקנאה שטר -

מדקאמר שמא כתב ללות ולא לוח²⁶ -

Since כתב ללות ולא that perhaps states when discussing the concern, **that perhaps** לוח; indicating that the לוח is not present, and ב"ד is speculating perhaps לוח (otherwise the לוח would state this claim if he is present) -

ואמאי יחזיר נחוש שמא מזויף הוא ואפילו אם מקיים אותו אינו מועיל -

And since the לוח is not present and did not authenticate this שטר why should the finder return it to the מלוה, let us be concerned that perhaps the שטר is מזויף, and even if the מלוה will be מקיים the שטר it will not be an effective קיום (since according to this proposed answer, once a שטר is lost, קיום is not effective).

וכן רב אסי דאמר לקמן (דף יז,א) המוצא שטר שכתוב בו הנפק²⁷ יחזיר -

And similarly רב אסי who rules later; one who finds a שטר in which a הנפק is written, he should return it to the מלוה; according to this proposed answer (that שטר is ineffective by a lost שטר) -

אמאי יחזיר נחוש שמא זייף חתימת הדיינין -

Why should he return it; let us be concerned perhaps the מלוה forged the signatures of the דיינים. These two cases prove that קיום is effective even by a lost שטר. The initial question remains; why do we not return the שטר to the מלוה?!

answers: תוספות

ויש לומר דמילתא דשמואל ורב אסי מיירי שאין הלוח בפנינו²⁸ -

And one can say; that the rulings of שמואל and רב אסי (from where we derived that קיום is effective even by a lost שטר) **are discussing a case where the לוח is not present** to challenge the authenticity of the שטר -

ולכן יחזיר ואין לחוש שמא מזויף הוא -

And therefore the finder must return it to the מלוה and there is no concern that perhaps it is מזויף (for שכיח is מזויף); nevertheless, to be certain that it is

²⁶ Alternately, ב"ד cannot [also] mean that the לוח admits that he borrowed, but ב"ד is concerned that perhaps he did not borrow yet and he wants to borrow now; for then the גמרא should have said ואלו עד תשרי ולא לוח בניסן ולא לוח עד תשרי, but not כתב ללות ולא לוח which indicates he (did not borrow and) has no intention of borrowing (see נח"מ).

²⁷ A הנפק is the authentication of the signatures by ב"ד which is attached to the שטר.

²⁸ (רב אסי to apply the same would apply to שמואל) just proved this regarding the ruling of תוספות.

not מזוייף -

וכשירצה לגבות נטעון מזויף ואם יקיימנו יגבה -

And when the מלוה will want to collect with this שטר not in the presence of the מלוה then בי"ד will claim מזוייף and if the מלוה will be מקיים the שטר he will collect (even though it was lost); furthermore -

ואפילו אם יבא אחר כך²⁹ הלוה ויטעון מזויף הוא אין לחוש כיון שבא לידו בהיתר³⁰ -

And even if the מלוה will come afterwards and claim it is מזוייף we are not concerned (that it is מזוייף, if the מלוה will be מקיים the שטר [even] then) since it came legally into the possession of the מלוה.

וכן משמע לעיל (דף ז,ב) דקאמר ואחר שמצא שטר שנפל ליד דיין כולי -

And this is also indicated previously where the גמרא states, 'and if another person found a שטר which 'fell' into the hand of a דיין, etc.' then it should not be taken away (from the finder) forever -

משמע אם המלוה מצאו גובה כיון שבא לידו בהיתר -

It seems that if the מלוה found the שטר he can collect since it came to him legally. In the cases where the מלוה did not claim מזוייף when the שטר was found, we return it to the מלוה and he will be required to be מקיים the שטר if he wishes to collect שלא and the הלוה will be valid (since initially when it was found the מלוה did not claim (מזוייף).

אבל הכא במתניתין איירי שהלוה בפנינו בשעת מציאה וטוען מזוייף -

However here in our משנה we are discussing a case where the מלוה is present when the שטר was found and he claims it is מזוייף -

ולכך כיון דאיכא ריעותא דנפילה וגם טוען הלוה בודאי מזוייף לא יחזיר -

And therefore since there is the defect that it was lost and in addition the מלוה claims that it is certainly מזוייף, in such a case it is not to be returned to the מלוה -

כי יש לחוש שמא יגבה מיתומים ולקוחות או שלא בפניו³¹ על ידי קיום השטר -

Because there is the concern that perhaps the מלוה will (attempt to) collect from לקוחות or יתומים through השטר שלא בפניו, and in this case - והקיום אינו מועיל -

The קיום is not effective -

כי שמא טרח לזייף השטר בטוב עד שסבורים העדים שהיא חתימתן -

For perhaps the מלוה strained himself to forge the שטר so well that the עדים think that it their signature (when really it is not) -

²⁹ This means after it was returned to the מלוה (but [even] before קיום).

³⁰ See 'Thinking it over' # 2.

³¹ See later (footnote # 33) why תוספות only mentions the concern of שלא בפניו and not that he will collect from the מלוה who claims that it is מזוייף.

כי ההיא דגט פשוט (בבא בתרא דף קסז,א) דמנח ידיו אזרנוקא וכתב³² –

As that incident mentioned in פרק גט פשוט that he placed his hand on a pail and wrote the signatures of the עדים; it was such a good forgery -

שרבא בעצמו היה סבור שהיא חתימתו –

That himself thought that it was his signature (when indeed it was forged). This proves that it is possible to forge a signature perfectly. Therefore we do not return this lost שטר if the לווה claims מזוייף because of the דנפל we are concerned that the לווה forged the שטר so well that it will stand up to the scrutiny of the עדים which signed the שטר.

תוספות makes a (possible) distinction:

ומיהו³³ מלוה עצמו יכול להיות שיגבה על ידי קיום³⁴ –

However it is possible that the מלוה will be able to collect his debt from the לווה through קיום. The reason this distinction is being suggested, is -

לפי שהוא יודע באמת שהוא מזויף יטרח לסתור ראיתו –

Because the לווה, who truthfully knows that it is מזוייף, will make every effort to dismantle the מלוה's proof. However if we would return the שטר to the מלוה, he may wait to collect הלווה בפני הלווה and no one will remember that the לווה claimed מזוייף and that this שטר was lost and found, so therefore even if ב"ד will claim מזוייף it is possible that the מלוה expertly forged the שטר, so the לקוחות ויתומים will accept the קיום without expending undue effort to disprove it (for they do not know if it is מזוייף or not).

תוספות asks:

ואם תאמר לעיל (דף ז,ב) דאמר רבי יוסי נפל ליד דיין –

And if you will say; previously in the גמרא where יוסי ruled that if the שטר 'fell into the hands of a דיין' meaning that it was a שטר מקויים and was found -

הרי הוא בחזקתו ולא חיישינן לפרעון –

It is in its presumptive state of being a valid שטר, for we are not concerned that it was paid up and it should be returned to the מלוה; this concludes that תוספות continues with the question -

³² The story there is that a person presented a שטר with the signatures of רבא and רב אחא בר אבהו, however he refused to authenticate it, saying he knows that he never signed on a שטר together with רבא. The בעל השטר was forced to admit that he forged both signatures. רבא asked him how did you manage to forge the signature of רבא since his hand (of רבא) was very shaky and his signature was difficult to forge. He answered that he placed his hand on a pail in a well (which shakes) and thus he was able to simulate a shaky signature. [The גמרא there actually reads (in the second לשון) that קם (ועיי"ש, אנהי ידאי אמצרא; he put his hand on a shaky rope, shaking. (The first לשון there is explaining why he mentioned the concern from יתומים ולקוחות only.

³³ See footnote # 31. תוספות is explaining why he mentioned the concern from יתומים ולקוחות only.

³⁴ If we allow the מלוה to be מקיים the שטר that was found he will be allowed to collect from the לווה. See 'Thinking it over' # 4.

ואף על גב דמשמע שהלוי בפנינו וטוען פרעתי –

And even though it seems that the לוי is present and claiming 'פרעתי' -

דומיא דרישא דשנים אדוקין בשטר –

Similar to the רישא of this ברייתא regarding שנים אדוקין בשטר where the לוי is certainly there and claiming פרעתי (for that is their argument there) -

ואמאי לא יהא נאמן לומר פרעתי במגו דאי בעי אמר מזויף הוא –

So why is the לוי not believed to claim פרעתי with a מיגו that he could have claimed ³⁵ **מזויף** (and קיום is not effective for a שטר which was lost) -

דאז לא יחזיר פן יגבה מיתומים ולקוחות ואפילו מקויים לא מהני ליה כדפרישית –

For then if he would claim מזויף it would not be returned to the מלוי out of concern lest he collect from the לקוחות ויתומים, and even מקויים is not effective, as I explained previously. Why do we return the שטר to the מלוי?! תוספות is asking that the טענה of דמזויף במגו דפרוע should prevent בי"ד from returning the שטר to the מלוי (just as טענת מזויף prevents it from being returned to the מלוי).

answers: תוספות

ויש לומר דאין זה מגו דטוב לו לומר פרעתי שלא יכחישנו שום אדם –

And one can say that this is not a good מגו, for he would rather say פרעתי where no person can contradict him -

מלומר מזויף כי ירא פן יקיימנו –

Rather than claiming מזויף, where he is concerned lest the מלוי will be **the שטר מקיים -**

ואף על גב שהקיום אינו מועיל לגבות בו –

And even though the קיום will not be effective to collect with this שטר, since it was נפל ואיתרע (and the לוי is claiming מזויף) so what does the לוי have to fear -

מכל מקום אין טוען ברצון דבר שיכול להכחישו –

Nevertheless the לוי will not willingly claim something that can be contradicted. ³⁶ Therefore there is no מגו.

offers a different resolution to this question (of להרי הוא בחזקתו) based on what was previously suggested:

ואם נאמר שמן הלוי בעצמו הוא גובה על ידי קיום –

And if we will assume that the מלוי can collect with קיום (of this lost שטר) [only] **from the לוי himself** (even if the לוי claims מזויף, as תוספות mentioned previously), then -

מצינו למימר דהרי הוא בחזקתו –

We can possibly say that the meaning of להרי הוא בחזקתו, is -

³⁵ Perhaps תוספות means that the לוי can claim that the הנפק is מזויף. See 'Thinking it over' # 5.

³⁶ See 'Thinking it over' # 3.

לא שיחזירנו למלוה שיש לחוש פן יוציאנו על יתומים ולקוחות³⁷ –

Not that the שטר should be returned to the מלוה, for there is the concern, lest the מלוה present it to the יתומים ולקוחות (and this is not permitted since the מלוה is claiming דמזוייף פרוע and therefore קיום is ineffective - (שלא בפני הלוה

אלא אם יקיימנו המלוה בעודו ביד המוצא יגבה מן הלוה ולא חיישינן לפרעון:

But rather שטר while the מלוה can be מקיים the שטר means that if the מלוה can be מקיים the שטר while it is still in the possession of the finder, then the מלוה may collect with this שטר from the לוח and we will not be concerned that it was paid up.

SUMMARY

If a שטר is found and the לוח claims that it is מזוייף, it cannot be used to collect even if the מלוה is מקיים the שטר. It is possible that with the מלוה will be able to collect from the לוח directly. בי"ד will offer any טענה including מזוייף to avoid a שבקת א. לא שבקת טענה which בי"ד claims on behalf of יתומים will carry the same power of מגו that the father would have (even though בי"ד will never claim the טענה).

THINKING IT OVER

1. (לא שכיחי) מזוייף בי"ד does not claim (for it is שכיחי), nevertheless בי"ד will claim פרוע.³⁸ Seemingly just as מזוייף is שכיחי, so too the מלוה still have the שטר why does the לוח paid why? (which is the reason why שמואל is לפרעון)?!³⁹

2. distinguishes whether the לוח claims מזוייף before it is returned to the מלוה (in which case it is not returned, and קיום is ineffective) or whether the לוח claims מזוייף after it was returned to the מלוה (in which case the קיום is effective).⁴⁰ How can we explain this difference; either we believe the לוח (because איתרע בפילה) or we do not?⁴¹

3. maintains that even if מזוייף of מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו שמואל. by our תוספות says there is no מגו because the לוח is concerned יכחישהו.⁴² Can we reconcile these two opinions?⁴³

³⁷ See 'Thinking it over' # 6.

³⁸ See footnote # 13.

³⁹ See בל"י אות תמב.

⁴⁰ See footnote # 30.

⁴¹ See בל"י אות תמו and נה"מ.

⁴² See footnote # 36.

4. תוספות maintains that even if the לווה claims מזוייף the מלוה may be able to collect from the לווה (only), with קיום.⁴⁴ The גמרא initially asked⁴⁵ if אין חייב then why does ר"מ maintain that נכסים יחזיר granted that he cannot collect ממשעבדי but he can collect מבני חורי (from the לווה). According to תוספות indeed if the מלוה is מקיים the שטר he should be able to collect from בנ"ח (of the לווה); what is the question?!⁴⁶

5. פרעתי לווה claims the שטר since ר' יוסי asks on תוספות, he should be believed with a מגו of מזוייף.⁴⁷ Why does תוספות ask this question only on ר' יוסי and not on those who maintain אין שכתבו בשטר?⁴⁸ he should be believed with a מגו דמזוייף; צריך לקיימו

6. תוספות explains (in the second answer) that when ר' יוסי states (regarding a שטר שנפל ליד דיין) that מלוה can collect from לווה (only).⁴⁹ What is the reason that we cannot return it to the מלוה; the לווה is claiming פרעתי (not מזוייף), and תוספות explained that קיום will not be effective by a lost שטר only if the לווה claims מזוייף. Here, since the לווה is not claiming מזוייף let us return the שטר to the מלוה and when he wants to collect he will be required to be מקיים (הנפק) and he will collect כדין!!⁵⁰

⁴³ בל"י אות תנ and פנ"י.

⁴⁴ See footnote # 34.

⁴⁵ יב,ב.

⁴⁶ רש"ש.

⁴⁷ See footnote # 35.

⁴⁸ בל"י אות תמט and מהרש"א, מהר"ם שי"ף.

⁴⁹ See footnote # 37.

⁵⁰ See מבין שמועה.